

ВИДАВНИЦТВО
РАНОК

О. М. Коваленко, Ю. М. Тельпуховська

Інтернет-підтримка

УКРАЇНСЬКА МОВА

1 КЛАС

ЧАСТИНА 1

З АУДИОСУПРОВОДОМ

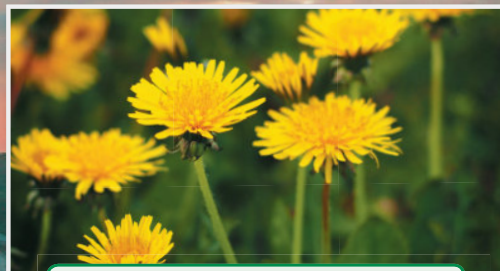

ДИВОСВІТ ПРИРОДИ

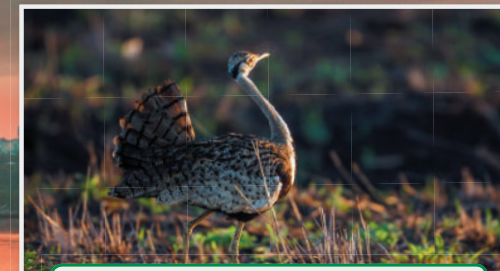
РІДНОГО КРАЮ

Мій рідний край — частина України,
Я все люблю в своїм краю:
Його ліси, річки, долини,
Пташині співи у гаю.

Чорне море поблизу Одеси

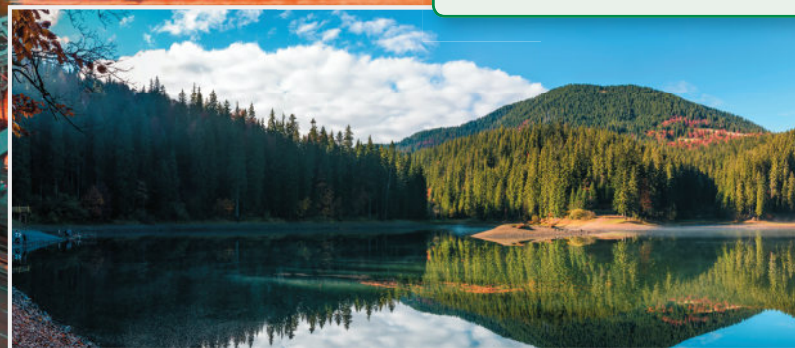

Кульбаба

Дрохва

Озеро Синевир у Карпатах

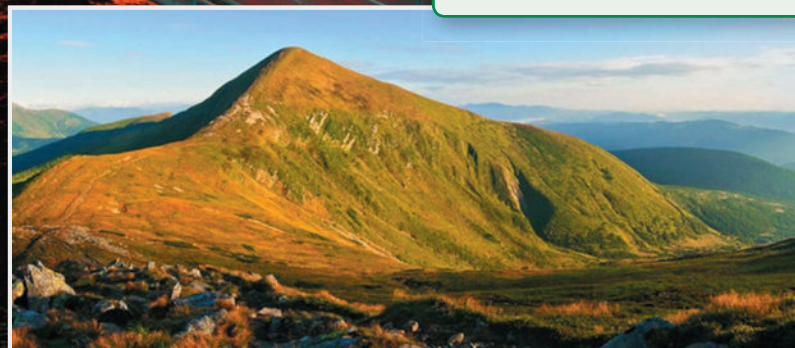

Калина

Щука

Гора Говерла

Дуб

Бабак

О. М. Коваленко
Ю. М. Тельпуховська

УКРАЇНСЬКА МОВА

Підручник для 1 класу
закладів загальної середньої освіти
з навчанням російською мовою
(у 2-х частинах, з аудіосупроводом)

**Частина 1,
з аудіосупроводом**

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Харків
Видавництво «Ранок»
2018

УДК [811.161.2:37.016](075.2)
К56

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ Міністерства освіти і науки України від 06.07.2018 № 734)

Видано за рахунок державних коштів. Продаж заборонено.

Аудіосупровід розміщено на сайті: <https://lib.imzo.gov.ua>

Ілюстрації художників *Н. І. Гордієнко, О. В. Крутика, Г. В. Хмель, О. В. Зеркалій*

Коваленко О. М.

К56 Українська мова : підруч. для 1 кл. закл. загал. серед. освіти з навчанням російською мовою (у 2-х частинах, з аудіосупроводом). Ч. 1., з аудіосупроводом / О. М. Коваленко, Ю. М. Тельпуховська.— Харків : Вид-во «Ранок», 2018. — 112 с. : іл.

ISBN 978-617-09-4415-3

УДК [811.161.2:37.016](075.2)

Інтернет-підтримка
Електронні матеріали до підручника
розміщено на сайті
interactive.ranok.com.ua

ISBN 978-617-09-4655-3
ISBN 978-617-09-4415-3 (Ч. 1)

© О. М. Коваленко, Ю. М. Тельпуховська, 2018
© Н. І. Гордієнко, ілюстрації, 2018
© О. В. Крутик, ілюстрації, 2018
© Г. В. Хмель, ілюстрації, 2018
© О. В. Зеркалій, ілюстрації, 2018
© ТОВ Видавництво «Ранок», 2018

ПЕРШЕ ВЕРЕСНЯ

Жовтіє листя на тополі.
Летять у синяві хмарки.
Відкриті навстіж двері школи —
Ідуть до школи першачки.
З гілок тополь злітає листя,
Кружляє й падає до ніг.
Уперше діти урочисто
Переступають цей поріг.

Наталя Забіла

— послухайте

Умовні позначення

— парна робота

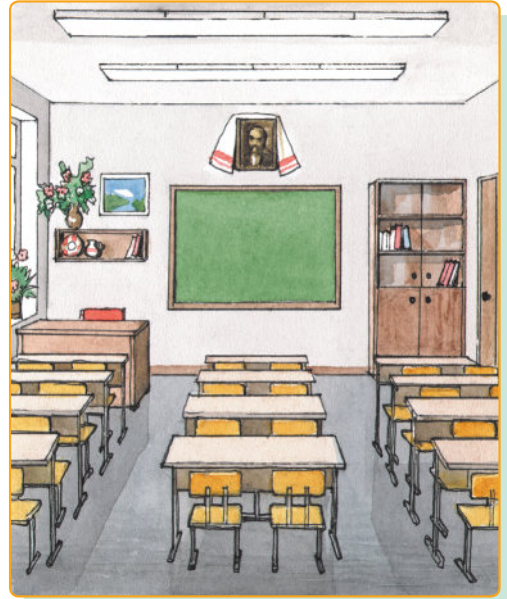
— групова робота

Ознайомтеся зі школою. Послухайте, що є в школі.

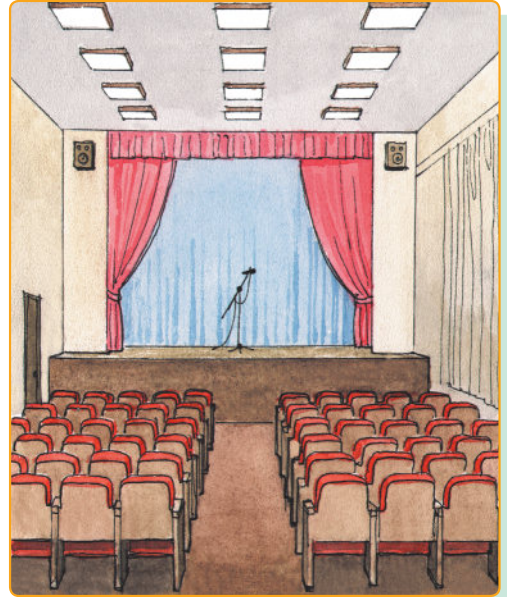
коридор

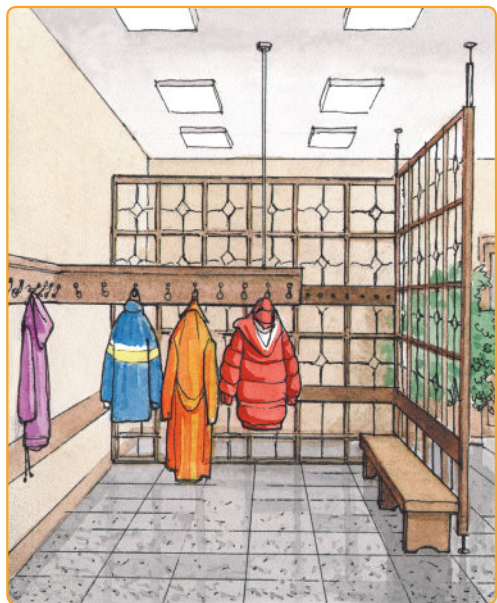
клас

бібліотека

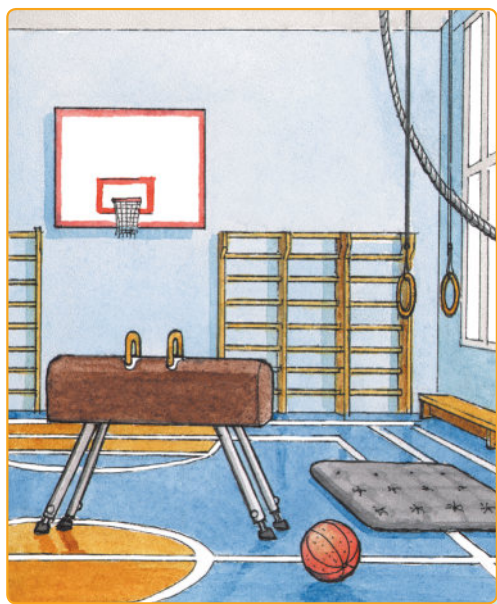
актова зала

роздягальня

їдальня

спортивна зала

медичний кабінет

2 Назвіть, що ви бачили в школі.

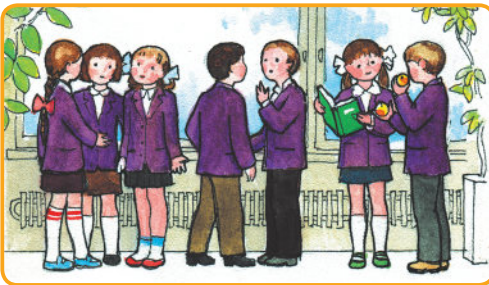
1 Розгляньте малюнок.

учителька
учень
учениця
учні

хлопчик
дівчинка
діти

школяр
школярка
школярі

2 Озвучте. Запам'ятайте.

Як тебе звати?
Мене звать...

Добрий день!
Доброго ранку!

Розіграйте подібні ситуації у своєму класі.

3

Гра «Назви своє ім'я».

Продовжте гру. Познайомтеся з усіма учнями вашого класу.

4

ДО ШКОЛИ

...Ось і школа. Квіти, квіти
загойдалися вгорі.

Ті, що звалились просто діти,
нині звуться школярі...

Платон Воронько

Як іще можна називати школярів?

1 Розгляньте малюнок.

2 Запам'ятайте. Говоріть правильно.

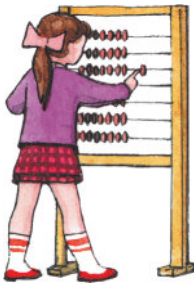

малює

читає

піше

рахує

співає

грає

3 Поверніться до першого завдання. Розкажіть за малюнком, що роблять діти. Що робить учителька? Що ви робите на уроках?

4 ВИХВАЛЯВСЯ ВАСЯ

Вихвалявся Вася,
Ще й пишався Вася:
— Ой, як гарно в школі,
В нашім першім класі!

Ми писали вчора
Цифру одиницю!
Нам читав учитель
Байку про синицю!

Лідія Компанієць

Продовжте розповідь про те, що робив Вася в школі.

5 Гра «Що робив? Що робила?».

Мишко, Іринка

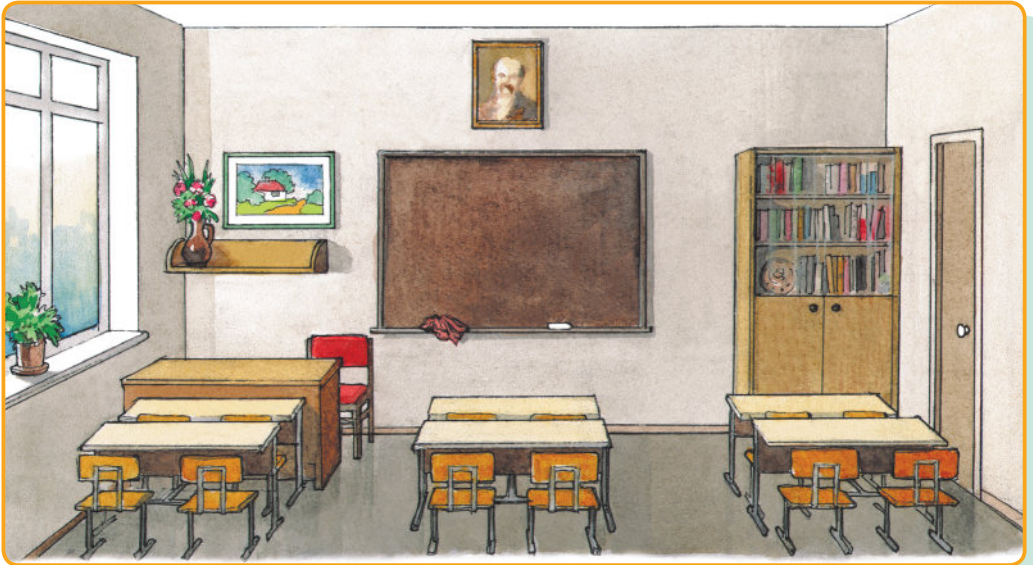
Сергійко, Настя

Проведіть гру в класі. Розкажіть удома, що ви робили на уроках.

1

Розгляньте малюнок.

2

Запам'ятайте. Говоріть правильно.

стілець

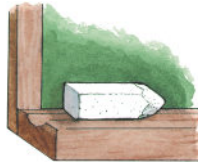
ша́фа

стіл

по́лиця

крéйда

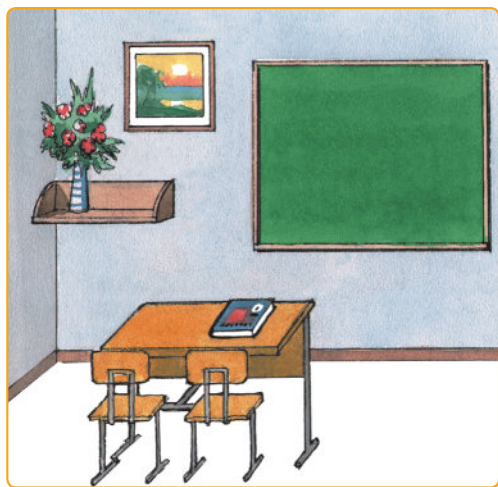
ганчі́рка

3

Поверніться до першого завдання. Розкажіть за малюнком, що є в класі. Розкажіть, що є у вашому класі.

4 Гра «Що? Де?».

На чо́му?

Біля чо́го?

Продовжте гру в класі.

5 Відгадайте загадки.

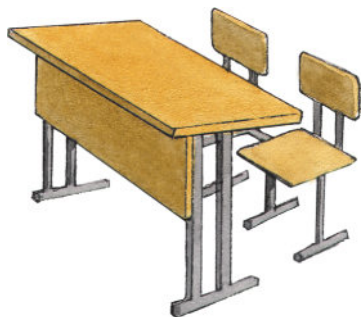
Білий кінь по чорному полю
Залиша білий слід за собою.

Михайло Хижко

Разом стіл я і стілець,
Хто вгадає — молодець.

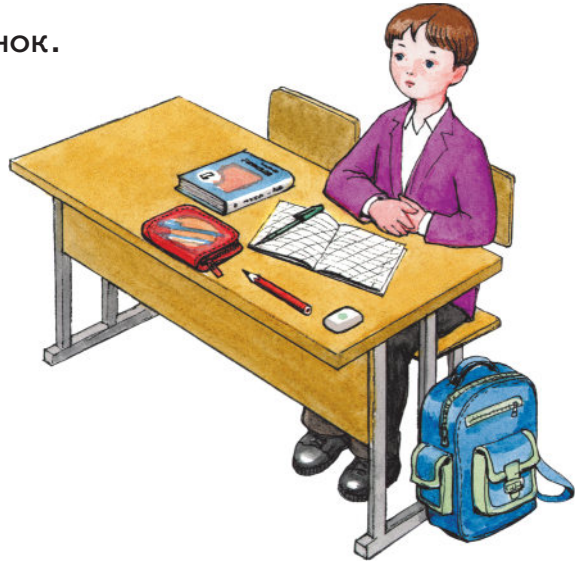
Ганна Зралко

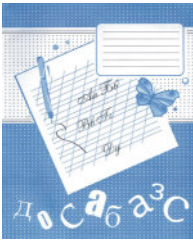
Зошит в чорному вбранні
Розпластався на стіні.
А на ньому крейда біла
Робить вміло гарне діло...

1 Розгляньте малюнок.

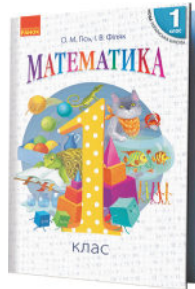
пенал
олівець
ручка
гумка
підручник
зошит

2 Запам'ятайте. Говоріть правильно.

зошит

підручник

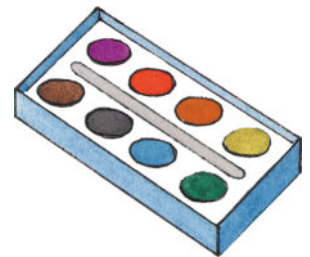
олівець

гумка

пéнзлик

фáрби

3 Поверніться до першого завдання. Розкажіть за малюнком, що учень підготував до уроку. Що де лежить? Розкажіть, що підготували до уроку ви.

4 Гра «Що в ранцях?».

Розкажіть, що лежить у ваших ранцях.
Що в ранцях зайве?

5 Розучіть і співайте.

АНДРІЙКО-ШКОЛЯРИК

Андрійко наш уже школярик:
іде з портфеликом в руці,
а в ньому зошити й букварик,
пенал і ручки, й олівці.

Наталя Забіла

Андрійко наш уже школярик: іде з портфеликом в руці, а в ньому зошити й букварик, пенал і ручки, й олівці, а в ньому зошити й букварик, пенал і ручки, й олівці.

1

Розгляньте малюнок.

дзвіно́к

чергу́ють

штовха́ються

відпочива́ють

розмовля́ють

стриба́є

2

Розкажіть за малюнком, що роблять діти на перерві. Що ви робите на перерві? Чого не слід робити на перерві?

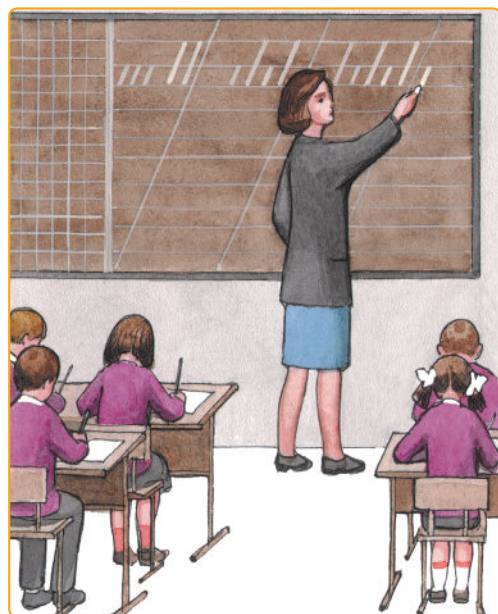
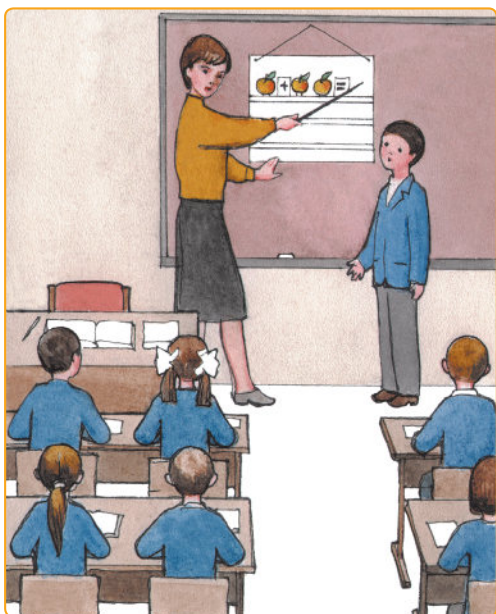

1

Розгляньте малюнки. Які це уроки? Що роблять діти?

2

Які уроки вам подобаються найбільше? Чому?

УЧИТЕЛЬКА

Запросила я сестричку
До стола,
Клаптик білого паперу
Їй дала.

А сама, немов учителька,
Стою
І навчаю першокласницю
Мою.

Грицько Бойко

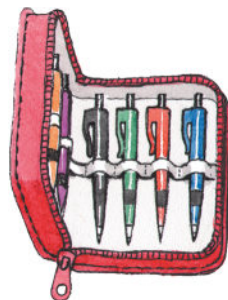
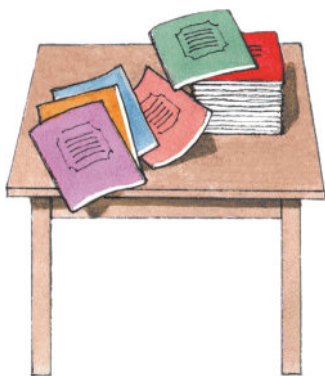
Чого навчають у школі? Розіграйте в класі вірш.
Озвучте слова маленької вчительки.

Гра «Де чого багато?».

Складіть речення за схемою:

└ _____ .

Подивіться навколо себе. Продовжте гру.

1

Розгляньте малюнок.

2

Запам'ятайте. Говоріть правильно.

діду́сь,
ону́к, ону́ка

ма́ти, ба́тько,
дити́на

бра́тик, сестри́чка,
малу́к

мату́ся,
син, дочка́

3

Поверніться до першого завдання. Розкажіть за малюнком, хто на ньому зображений. Хто біля кого?

4 Гра «Називай по-різному».

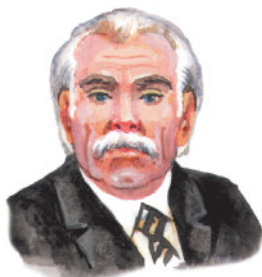

5 Вивчіть напам'ять. Розкажіть, з ким живе́те ви.

Мама, тато, дід, бабуся —
 Всіх назву, не помилюся.
 Старший братик і сестричка —
 В нас сімейка невеличка.

Не спиняйте, бо зіб'юся:
 Мама, тато, дід, бабуся...
 Старший брат, сестра і я —
 Отака у нас сім'я...

Варвара Гринько

- 1 Розгляньте малюнок. Здогадайтеся, хто ця дівчинка. З якої вона казки?

До кого йде Червона Шапочка? Чому?

- 2 Запам'ятайте. Говоріть правильно.

відвідують
зустрічає
дарує

телефонує
слухає
запитує

піклується
допомагає
турбується
хвилюється

Складіть речення за малюнками.

3

Гра «Що добре, а що погано?».
Розкажіть, хто що робить.

4

ЧОМУ?

Тільки наш дідусь сіда
У садку на лавочку,
Так онуків і згада —
Петрика і Славочку.

А чому це? А чому?
Може, ви вгадали?
Бо ту лавочку йому
Внуки змайстрували.

Федір Петров

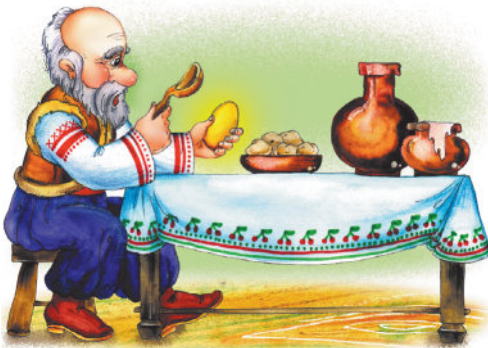
Яку згадку про себе залишили онуки дідусеві?

1

Розгляньте малюнки. Яка це казка?

Розкажіть казку за малюнками.

- 2 Послухайте, що могло бути далі.

КАЗОЧКА

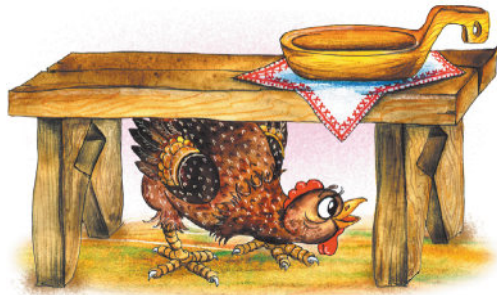
...І знесла їм курочка
 Не просте яєчко,
 А знесла їм курочка
 Золоте яєчко.
 І куди б не падало,
 І де б не котилось —
 То ніде й ніколи
 Воно вже не билось.

Леся Силенко

Вивчіть вірш напам'ять. Розкажіть удома казку «Курочка Ряба» з продовженням.

- 3 Гра «Де курочка?».

1 Розгляньте малюнок.

2 Запам'ятайте. Говоріть правильно.

перé
 прасує
 прибирає
 витирає
 замітає

3 Поверніться до першого завдання. Розкажіть за малюнком, хто що робить. Запитуйте. Відповідайте.

4 Що роблять діти в садку?

5 Прибирає мама в хаті —
Миє, замітає.
Буде в домі все блищати —
Я ж допомагаю.
Он бабуся із відерця
Перець поливає.
Буде в нас багато перцю —
Я ж допомагаю.

Петро Ребро

Розкажіть, як ви допомагаєте своїм рідним.

1

Розгляньте малюнок.

дрóва
пиляє

рубáє
но́сить

до́ить
году́є

2

Розкажіть за малюнком, хто що робить. Запитуйте. Відповідайте. Що ви вмієте робити?

3 Гра-переплутанка «Хто кому допомагав?».

Кому ви найчастіше допомагаєте вдома?

4

ДРОВА

Рубає дрова тато —
Петрусь їх носить в дім,
Щоб тепло було спати
В холодну ніч усім:
Бабусі і матусі,
І братику, й сестрі,
І вітру, й завірюсі,
Що мерзнуть в димарі.

Дмитро Мегелик

Вивчіть вірш напам'ять. Розкажіть.

1 Розгляньте малюнки.

прокидається
застеляє
робить
зарядку

умивається
одягається
снідає

навчається
обідає
гуляє
відпочиває

виконує
домашнє
завдання
вечеряє
лягає спати

2 Розкажіть за малюнком, що робить хлопчик упродовж дня.

Запитайте в сусіда по парті, що він робить уранці. Удень. Увечері.

ЯК ЗРОБИТИ ДЕНЬ ВЕСЕЛИМ

Ти прокинься рано-рано,
лиш над містом сонце встане,
привітайся з ластівками,
з кожним променем ласкавим.

Сам гарнесенько умийся,
сам швиденько одягнися,
підійди до тата й мами
і скажи їм:

— Добрий ранок!

Анатолій Костецький

Поміркуйте, як зробити день не лише веселим, а й щасливим.

4 Як ви вважаєте, чи буде день щасливим у цих дітей? Чому? Складіть речення до малюнків.

1 Розгляньте малюнки.

шіють
плетуть
ріжуть
забивають
цвяхи
пиляють
стругають

2 Запам'ятайте. Говоріть правильно.

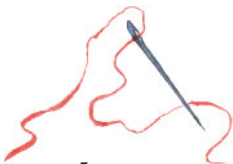
лопáта

молотóк

пíлка

гóлка

но́жиці

сокіра

3 Поверніться до першого завдання. Розкажіть за малюнком, що роблять діти на уроці праці.
Які інструменти є у вас удома?

4 Гра «Переплутанка».

Допоможіть дітям вибрати необхідні інструменти.

5 Слушайте. Доповнюйте.

ЩО ДЛЯ ЧОГО ТРЕБА
 Щоб горód перекопати,
 треба взяти нам ... .
 Щоб забить в стіну гвіздок,
 треба мати ... .
 Щоби дрóва нарубати,
 треба нам ... мати.

Галина Малик

Якими інструментами ви користувалися? Для чого?

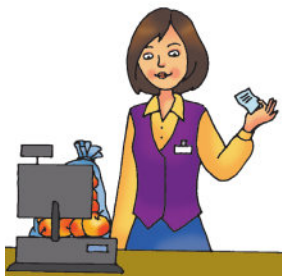
1 Розгляньте малюнок.

лікар
водій

Розкажіть, ким хочуть бути хлопчик і дівчинка.

2 Запам'ятайте. Говоріть правильно.

продавець

кухар

будівельник

шахтар

перукар

швачка

Ким працюють ваші батьки?

- 3 Вивчіть напам'ять. Розіграйте в класі.

А МИ СОБІ МРІЄМО
...— Хочу діток вчити я,
Як учителька моя!
— Хочу лікаркою стати,
Добре хворих лікувати!
— А я хочу для лікарні
Готувати ліки гарні,
Щоб ковтали малюки
Лиш солодкі порошки!

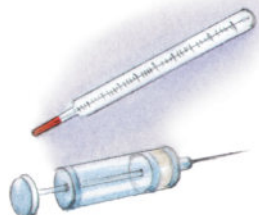
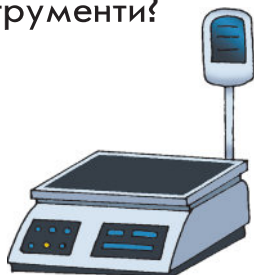
Інна Кульська

Ким хочете стати ви?

- 4 Гра «Відгадай».
Хто працював, щоб зробити цей предмет?

Кому належать ці інструменти?

1

Розгляньте малюнки. Хто це? Які вони?

молода
лагідна
красіва

добра
турботлива
працьовита

сильний
мужній
розумний

сівий
старенький
справедливий

2

Гра «Відгадайте, хто це».

Дивіться на малюнки, слухайте, відповідайте.

Добра, працьовита, молода — хто? ...

Старенька, лагідна, весела — ...

Продовжте гру.

РІДНИЙ ДІМ

Хай живе наш рідний дім! —
Тепло й затишно у нім.
Тут і тато, тут і ненька,
І бабусенька рідненька,
І веселий наш дідусь
Крутить пишний русий вус.

Євген Железняков

Вивчіть вірш напам'ять. Розкажіть.

4 Гра-загадка «Ким працюють мої рідні?».

Намалюйте в альбомі портрети своїх рідних. Продовжте гру з друзями.

4

Вивчіть напам'ять.

КОТИЛАСЯ ТОРБА

Українська народна лічилка

Котилася торба
З великого горба,
А в тій торбі
Хліб, паляниця,
Кому доведеться,
Той буде жмуриться.

Пригадайте інші українські лічилки.

5

Розгляньте малюнки. Складіть речення за схемою.

_____

1 Розгляньте малюнок.

2 Запам'ятайте. Говоріть правильно.

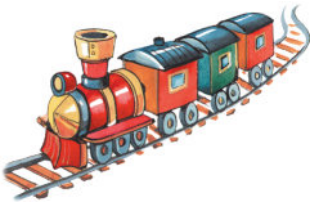
ведмедик

кулька

прапорець

човник
пароплавзалізниця
потяг

лялька

літак

дзига

3 Розкажіть, що можна купити в магазині іграшок.
Які іграшки є у вас удома? Яка з них ваша улюблена?

4

НАЙКРАЩА ІГРАШКА

— Не вгадать
 тобі нізащо,
 котра з іграшок —
 найкраща!
 — Знаю!
 Трактор заводний!
 — Зовсім ні.
 — Електрична
 залізниця!
 — Помилився.

— Ну, тоді це —
 пароплав!
 — Не вгадав.
 — Зрозуміло:
 це — літак!
 — Знов не так.
 Добре,
 відповідь я дам:
 та, яку зробив
 ти САМ!

Анатолій Костецький

Які іграшки ви вмієте робити?

5

Гра «Чого не стало?».

Проведіть гру в класі.

1

Розгляньте малюнки. Яка це казка?

Розкажіть казку за малюнками.

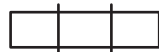
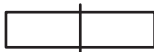
2 Вивчіть напам'ять пісеньку Колобка.

— Я по засіку метений,
Я на яйцях спечений,—
Я від баби втік,
Я від діда втік,
Я від зайця втік,
Я від вовка втік,
Від ведмедя втік,
То й від тебе втечу!

 Розіграйте в класі сцену зустрічі Колобка із зайчиком, вовком, ведмедем.

3 Гра «Відгадай слово за схемою».

1

Розгляньте малюнки.

будь ласка
дякую

спасібі
дозволь

вібач
пробач

Озвучте малюнки.

Придумайте схожі ситуації та розіграйте їх у класі.

ХТО З КИМ ДРУЖИТЬ

Хмарка дружить з дощиком.
Квітка дружить з горщиком.
Вітерець — з листочком.
Бережок — з місточком.
Жабенятко — з річкою.
А я дружу з сестричкою.

Олександр Богемський

Дивіться на малюнки й розповідайте вірш.
З ким дружите ви?

Гра «Що добре, а що погано?».
Розгляньте малюнки і скажіть, хто з дітей погано
поводить себе з друзями. Чому?

1 Розгляньте малюнок.

подарунок
дарунок
дарувати

пригоцати
запрошувати
вітати

бажати
свято
святкувати

Розкажіть про день народження Андрійка. Хто що робить?
Як ви святкуєте свій день народження?

ЮЛЯ І ЮРА

Юра малює для Юлі картину.
Юля для Юри мережить хустину.
Кожен з них матиме гарний дарунок:
Юра хустину, а Юля малюнок.

Василь Кравчук

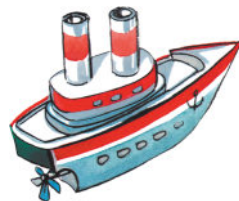
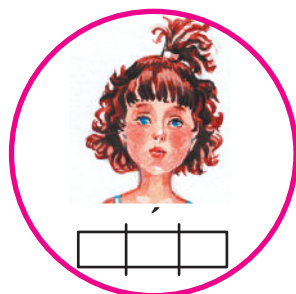
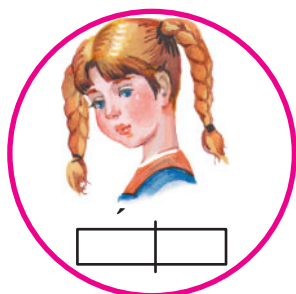
Що подарує Юра Юлі? А що Юля — Юрі?
Які подарунки ви готуєте для своїх друзів?

3 Гра «Чий подарунок?». Де Оленка, а де Оля?

В Олі подарунки .

В Оленки подарунки   .

- 1 Розгляньте малюнок. У яку гру грають діти? Придумайте дітям імена. Хто де заховався?

Розкажіть, як грають у піжмурки.

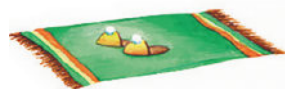

2

З ліжка Ясочка зіскакує,
До батьків гукає:
— ДЯКУЮ! —
Потім, з'ївши свій сніданок,
Проказала:
— ДОБРИЙ РАНОК!

Ігор Січовик

Що переплутала Ясочка?

3 Гра «Переплутанка».

Що переплутав художник? А як має бути?

1 Розгляньте малюнок.

дощ
вітер
лістя
хмара
калюжа

вéресень, жóвтень, листопа́д

2 Запам'ятайте. Говоріть правильно.

відліта́ють

достига́ють, збира́ють

3 Складіть речення за малюнками.
Назвіть прикмети осені. Складіть загадки.

4

ОСІНЬ

Ясне сонце не гріє,   Осипаються клени,
Холодок повіва,   Листя з дуба летить...
Засихає, жовтіє   Лиш ялинка зелена
На узліссі трава.   Серед лісу стоїть.

Грицько Бойко

Назвіть, які прикмети осені згадуються у вірші.

5

Гра «Скороти речення».

Складіть речення до малюнка і скоротіть його за схемами.

└── _ _ _ _ _ .

└── _ _ _ _ .

└── _ _ .

1 Розгляньте малюнок.

капу́ста
помідо́ри
кабачкі
пе́рець
мо́рква
ди́ня
часні́к
горо́х
реді́ска
петру́шка
кри́п

2 Запам'ятайте. Говоріть правильно.

кукурудза

огірок

картопля

кавун

цибу́ля

гарбу́з

3 Поверніться до першого завдання. Розкажіть за малюнком, що купила бабуся. Що ще можна купити на овочевому базарі?

4

НА ГОРОДІ БАРАБОЛЯ

Українська народна лічилка

На городі бараболя,
Кабачки,
Буряки,
Редька, морква, огірки,
Пастернак,
Повний мак.
А ми кошичка візьмем
Та повненький наберем.
Хто піде,
Той візьме.

Дивіться на малюнок, повторюйте лічилку.

5

Гра «Приготуймо обід».
Здогадайтеся, що готують діти.

Які овочі треба взяти, щоб приготувати борщ, салат?

1 Розгляньте малюнок.

2 Запам'ятайте. Говоріть правильно.

яблуко

порічки

абрикóса

а́ґрус

полуни́ці

ожі́на

3 Поверніться до першого завдання. Розкажіть за малюнком, які фрукти та ягоди на ньому зображено. Які ягоди та фрукти ви любите найбільше?

ВЕРЕСЕНЬ

В сизому тумані,
В сині димовій —
Яблука рум'яні,
Груші медові.
Вміє одаряти
Сотнями дарів
Осінь, щедра мати,
Всіх трудівників.

Максим Рильський

Пригадайте, які ще дари приносить людям осінь.

Гра «Магазин». Озвучте малюнок.

Проведіть цю гру в класі.

- 1 Розгляньте малюнки. Розкажіть, що збирають діти в саду й на городі.

Які фрукти ростуть у вашому саду?
Які овочі ростуть на городі?

- 2 Назвіть овочі та фрукти. Якого вони кольору?

зелений

білий

сіній

червоний

коричнева

чорна

оранжева

жовта

Якого кольору може бути яблуко?

3 Відгадайте.

Кругла, а не місяць,
Біла, а не борошно.
З хвостиком, а не мишка.

Круглий, як сонце,
СмугастиЙ, бокаТИЙ,
Дуже солодкий
І трішки хвостатий.

Чупринка зелена,
Голівка червона,
А хвостик білий.

Придумайте загадки про овочі та фрукти. Загадайте їх у класі.

4 Гра «Продовж ряд. Назви одним словом».

Якого кольору ці овочі та фрукти?

1 Розгляньте малюнок.

2 Запам'ятайте назви грибів.

боровік

мухомор

лисичка

маслюк

опеньок

сироїжка

підберезник

печеріця

Який із цих грибів є отруйним?

3 Поверніться до першого завдання. Розкажіть за малюнком, як діти збирали гриби.

ПО ОПЕНЬКИ

Нині сонечко заспало,
 Але ми раненько встали
 І до лісу по опеньки
 Чимчикуємо швиденько.
 Там, де граби і дуби,
 Поховалися гриби,
 Тонконогі, головаті,
 Хочуть з нами в жмурки грати.

Роман Росіцький

Розгляньте малюнок. Де сховалися гриби?

5 Гра «Які гриби в кошику?».

У кошику Остапа лежать гриби, у назвах яких є звук [о].

У кошику Марічки лежать гриби, у назвах яких є звук [ч].

Продовжте гру.

- 1 Які овочі та фрукти зображено на малюнку? Якого вони кольору? Які вони на смак?

солóдкий
кíслий
гіркий
солóний
смачний

- 2 Вивчіть напам'ять.

ОЖИНА

Біжать

І вже

Стежини

У Жені

Поміж

Ожина

Ожини.

В жмені.

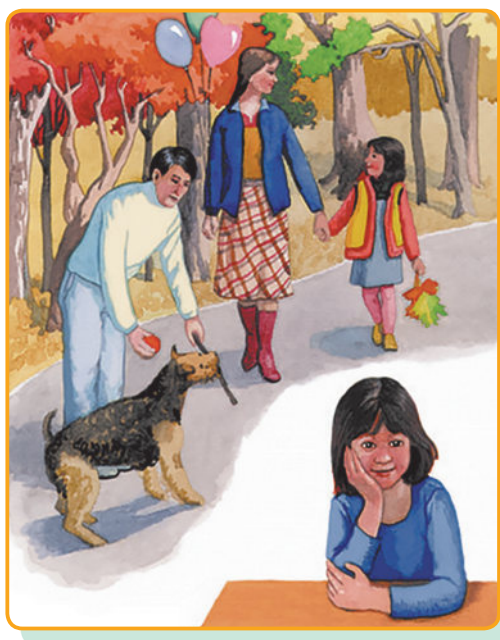
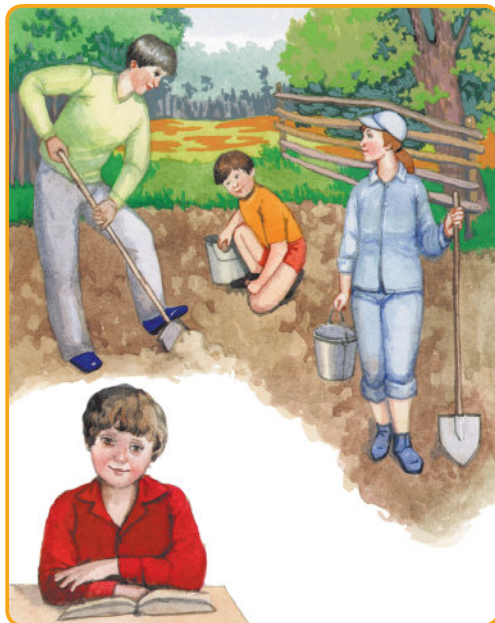
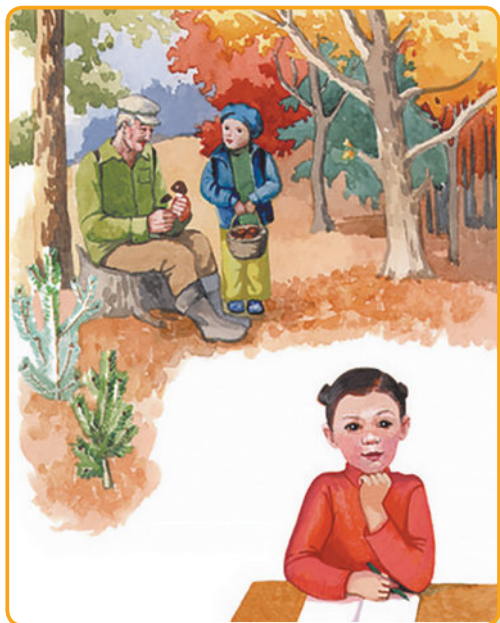

Грицько Бойко

Повторюйте швидко. Тренуйтеся.

- 3 Розгляньте малюнки. Розкажіть, як пройшов вихідний у кожного з дітей.

Як ви провели свій вихідний?

1

Розгляньте малюнок. Хто це? Що це?

Що робить дівчинка? Складіть речення за схемою:

_____ .

2

Запам'ятайте. Говоріть правильно.

чолó, лоб
 бровá — брóви
 óко — óчі
 щокá
 нiс
 рот
 гýби
 зýби
 підборiддя

Покажіть і розкажіть, що є на вашому обличчі.

3 Вивчіть напам'ять. Розкажіть.

ЧЕПУРУХА

Наша доня чепуруха —
Миє шию, миє вуха,
Миє руки, миє ніжки,
Як лягає спати в ліжко.

Та іще гарненько очі
Миє — аж блищать вони,
Щоб приходили щоночі
Голубі чистенькі сні.

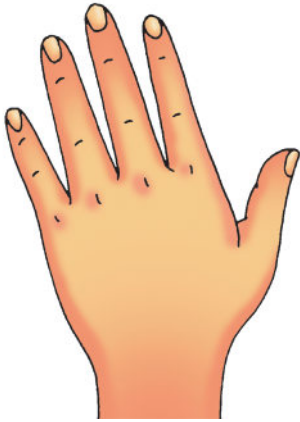
Вадим Крищенко

4 Гра «Називайте, що в руці».

Продовжте гру в класі.

1 Розгляньте малюнок. Що це?

пальці
нігті
долоня
ліва
рука
права
рука

Розгляньте свої руки. З яких частин вони складаються?

2 Що можна робити за допомогою рук?

вітатися

прощатися

плéскати

тримати

грати

застібати

3 Послухайте.

ПІСЕНЬКА ПАЛЬЦІВ

Зголоднів великий палець:
 — От коли б дістати смалець! —
 Вказівний за ним зітхає:
 — Смалець що! Крупи немає.—
 А середній мовить тихо:
 — Що крупа! Без хліба лихо.—
 Підмізенний ледь не плаче:
 — Отаке життя ледаче! —
 А мізинець:
 — Годі, братця!
 До роботи треба браться!

Тамара Коломієць

Повторіть, як називаються пальці.
 Розіграйте вірш у класі.

4 Гра «Продовж ряд: мій, моя, моє».

?

?

?

1 Розгляньте малюнок. Хто на ньому?

2 Запам'ятайте. Говоріть правильно.

сукня
плаття

штани

сорочка

спідниця

шкарпетки

хустка

3 Поверніться до першого завдання. Розкажіть за малюнком, що випрала мама й дочка. Якого кольору речі? Що одягнуто на вас зараз? Який одяг вам подобається носити вдома?

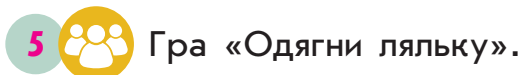
ПЕРУ́, ПЕРУ́ ПЛАТТЯЧКО

Перу́, перу́ платтячко
І хустинки
Для моєї лялечки,
Для Маринки.

Буду, буду платтячко
Прасувати,
Буду мою лялечку
Одягати.

Грицько Бойко

Що випрала дівчинка? Який ще одяг може бути в ляльки?

1 Розгляньте малюнок. Хто це?

роззувається
взувається

зав'язує
розв'язує

чістить
міє

2 Запам'ятайте. Говоріть правильно.

кросівки

босоніжки

гумові
чоботи

черевики

3 Поверніться до першого завдання. Розкажіть за малюнком, що робить хлопчик. Що стоїть на полиці? У якому взутті ви сьогодні прийшли до школи?

4

БРАТИКОВІ ЧОБІТКИ

Червоненькі чобітки
Обійшли усі стежки:
Спить Андрійко —
Менший братик,
То й вони
Вже хочуть спати.
Я почищу чобіточки,
Ще й ослінчика знайду,
Їх у теплому куточку
Спочивати покладу.

Геннадій Глушньов

Як ви доглядаєте за своїм взуттям?

5

Гра «Кому належить взуття?».

Марійка

Андрійко

Оленка

Сергійко

1 Розгляньте малюнки. Що на дівчинці? Чому?

2

Гра «Як ми одягаємось».
Куди зібрався хлопчик? Що він одягне?
Продовжте гру.

3

Послухайте.

«МОЄ»

Все, що тільки в домі є,
Називає син: «Моє».
«Мій берет, моє пальто,
мій портфель, моє лото,
мій стілець, моя кімната...»

І питає в нього мати:

— Ну, а віник також твій? —

Відповів хлопчина: — Мій!

— Що ж, бери свій віник ти
І кімнату підмети!

Грицько Бойко

Подивіться навколо себе. Про які речі ви можете сказати
мій, моя, моє, мої?

Продовжте гру «Мій, моя, моє, мої».

1 Розгляньте малюнок.

2 Запам'ятайте. Говоріть правильно.

виші́ванка

віно́к
зі стрічка́ми

шарова́ри

па́сок

кепта́рик

намі́сто

3 Поверніться до першого завдання. Розкажіть за малюнком, що роблять діти. У що вони одягнені?

4

МАЛА УКРАЇНКА
Ой, вдягнуся у неділю
У вишивану сорочку,
У червону спідничину
І в коралі на шнурочку...

А на нозі чоботята
Червоненькі, сап'янові!
Я маленька українка —
Будьте всі мені здорові!

Юрій Шкрумеляк

Чи подобається вам український національний одяг? Чим саме?

5

Хто з дівчат українка? Як ви здогадалися?

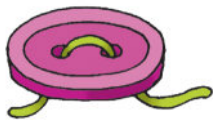
Де ви бачили людей в українському національному одязі?
Коли це було?

1 Розгляньте малюнок.

Опишіть дівчинку, яка загубилася.

2 Запам'ятайте. Говоріть правильно.

гудзик

комір

кишеня

3 Поверніться до першого завдання. Розкажіть за малюнком, у кого на одязі є гудзики, комір, кишеня. Пригадайте, на якому одязі ви бачили кишені, комір, гудзики.

4 Розгляньте малюнки. Що роблять діти?

Розкажіть, що ще можна прасувати, застібати, одягати, зав'язувати.

5

БРУДНУЛЯ

Шапочка у глині,
Сажа на коліні,
Пальчики зелені,
Плаття у смажєні.
У смажєні навіть ніс,
На щоках сліди від сліз.
Отака Ганнуля,
Дівчинка-бруднуля.

Грицько Бойко

Чому Ганнулю називають дівчинкою-бруднулею? Що ви порадите їй зробити, щоб позбутися цього прізвиська?

1 Запам'ятайте. Говоріть правильно.

один

два

три

чотири

п'ять

шість

сім

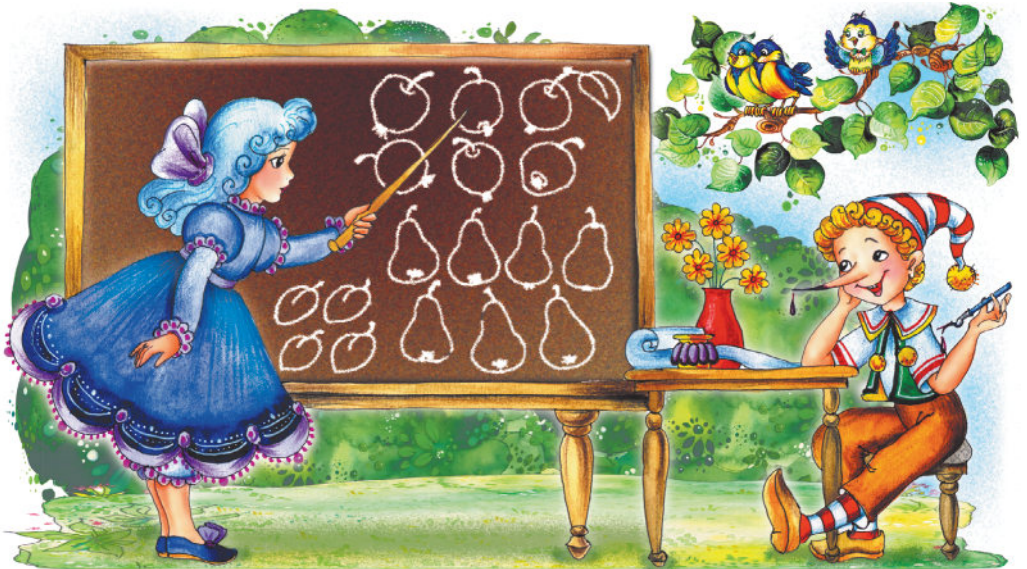
вісім

дев'ять

десять

Полічіть від одного до десяти.

2 Розгляньте малюнок. Хто це? Що вони роблять?

Допоможіть Буратіно полічити предмети.

ЛЮБЛЮ РАХУВАТИ

Я люблю порахувати
Все, що бачу навкруги,—
У квартирі дві кімнати,
На столі — три пироги.

Вісім книг — на етажерці,
У вітальні — п'ять картин,
Десять яблук — у відерці,
У будинку — сто квартир.

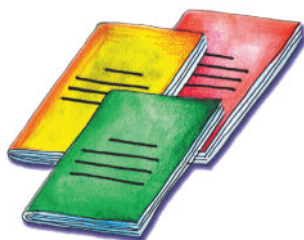
У дворі — дві каруселі,
Лавок — сім, фонтан — один,
Дев'ять Юр, чотири Нелі
І аж двадцять шість Марин.

Петро Ребро

Скільки дітей у вашому класі мають однакові імена?

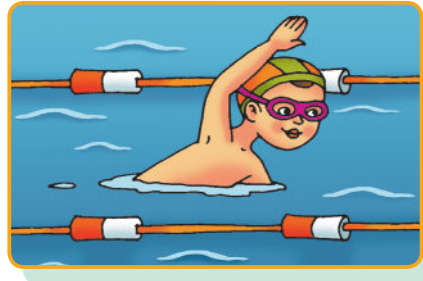

Гра «Будем разом рахувати».

Продовжте цю гру в класі.

- 1 Розгляньте малюнки. Розкажіть, що робив хлопчик кожного дня.

понеділок
вівторок
середá
четвѐр
п'ятниця
субóта
неділя

Пригадайте, що ви робили кожного дня впродовж тижня.

- 2 Запам'ятайте назви днів тижня. Говоріть правильно.

3 Закінчіть речення, називаючи дні тижня.

ХТО МОЛОДЕЦЬ?

Вранці ми із добрим ділом привітали ... .
 Ніченька минула скоро,— трудовий іде ... .
 Спритна, вміла, молода, вже настала ... .
 Йде четвертий день тепер, називається ... .
 Діло добре ладиться, як настала ... .
 Вдома скрізь кипить робота, як почався
 день — ... .
 А субота з хлібом-сіллю привела сестру — ... .
 Ось і тижневі кінець, хто трудився —
 молодець!

Степан Жупанин

Полічіть, скільки днів у тижні. Вивчіть вірш напам'ять.

4 Гра «Який урок був — ми не скажемо, а що робили — те покажемо».

Продовжте гру.

1 Розгляньте малюнки. Розкажіть про погоду в ці дні.

позавчора

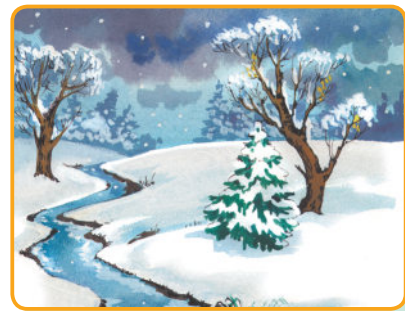
учора

сьогодні

завтра

післязавтра

2 Погляньте у вікно. Розкажіть, яка сьогодні погода надворі.

Пригадайте, якою була погода вчора, позавчора.

Якою може бути погода завтра, післязавтра?

3 Посміхніться.

НЕ ВГАДАЛА

— Ой ти, Колю-вередій,
чом замурзаний такий?
По твоєму бачу личку:
ти учора їв порічку,
а сьогодні з'їв яєшню,
полуниці і черешню.

— Помилилась, люба Алло!
І що їв я — не вгадала:
я в суботу їв яєшню,
у неділю їв черешню,
а сьогодні рано-зранку —
полуниці і сметанку!

Петро Бихов

 Вивчіть вірш напам'ять. Розіграйте в класі.

4 Гра «З ким до школи я прийшов: сьогодні, учора, позавчора».

- 1 Розгляньте малюнки. Розкажіть, що робили, що роблять, що робитимуть діти.

Що ви робили вчора? Позавчора?
Що ви будете робити завтра? Післязавтра?

ВІСІМ

Мати рано уставала,
На сніданок готувала
Із вишнями вареники,
Вареники-туленики...
В мене друзів багато,
Всі заходьте у хату:
І Роман та Іван,
І Гришко, і Мишко,
І Платон та Антон,
І Юрась, і Тарас!
До восьми я рахував,
По варенику давав.

Варвара Гринько

Скільки друзів зайшло до хати?
Полічіть, скільки імен хлопчиків ви запам'ятали.
Скільки друзів у вас? Як їх звати?

Гра «Я знаю п'ять імен...».

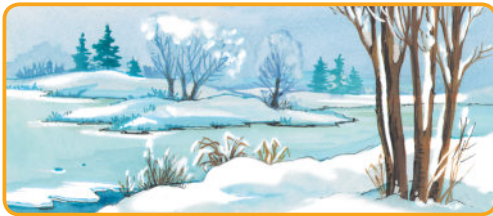
Хто зможе назвати більше імен хлопчиків, дівчаток?
Тренуйтеся.

- 1 Розгляньте малюнок. Яку пору року зображено? Як ви здогадалися?

грудень, січень, лютий

- 2 Запам'ятайте. Говоріть правильно.

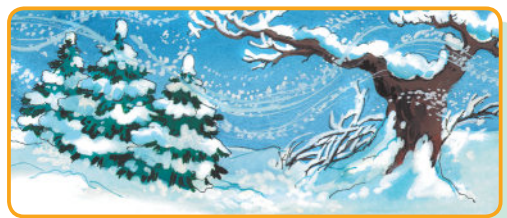
кріга

кучугури

бурілка

хуртовіна
завірюха

- 3 Поверніться до першого завдання. Розкажіть за малюнком про зиму. Пригадайте або придумайте загадки про зиму.

4

ЗИМА

Дорога біла стелиться,
І краю їй нема.

Сніжок мете. Метелиця.
Прийшла до нас зима.

Льодком тоненьким скована,
Спинилася ріка.

Повита тихим сном вона,
Весняних днів чека.

Валентин Бичко

Які прикмети зими згадуються у вірші? Які ще прикмети зими ви знаєте?

5

Гра «Пошир речення».

Складіть речення за малюнком. Поширте його за схемами.

_____ .
 _____ .
 _____ .

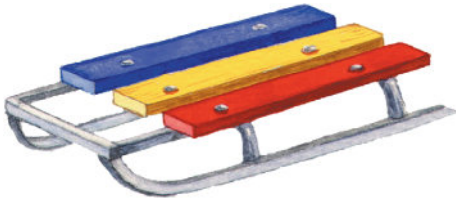
1 Запам'ятайте. Говоріть правильно.

ліжі

кльочка із шайбою

санчата

ковзані

Які із цих предметів ви найчастіше берете на вулицю?

2 Розгляньте малюнок. Що роблять діти?

Чим вам подобається зима?

3

СВЯТО ЗИМИ

Сіє-віє сніговиця
На дворі.
У кімнаті не сидиться
Дітворі.
Гарні лижі і санчата
Є у нас.
Гей, дівчата і хлоп'ята,
Кличем вас.

Василь Кравчук

Які зимові розваги вам подобаються найбільше?

4

Гра «Їхали, ми їхали».

Простежте шлях Андрійка на прогулянці.

1

Розгляньте малюнок.

Дід Мороз
Снігуронька
мішок

ялінка
хлопавка
цукерка

ліхтарик
дзвіночки
зірка

Розкажіть за малюнком про свято Нового року.
Розкажіть, як ви вдома прикрасите ялинку.

2

ЯЛИНКА

Сніг іде — веселий день,
Ми співаємо пісень.
На ялинці сто прикрас —
Лісова красуня в нас.
Дід Мороз на свято йде
І Снігуроньку веде.

Анатолій Камінчук

Як ви готуетесь до зустрічі Нового року?

3

Гра «Казковий маскарад».
Герої яких казок прийшли на свято? Які костюми на дітях?

Оленка

Марійка

Андрійко

Сашко

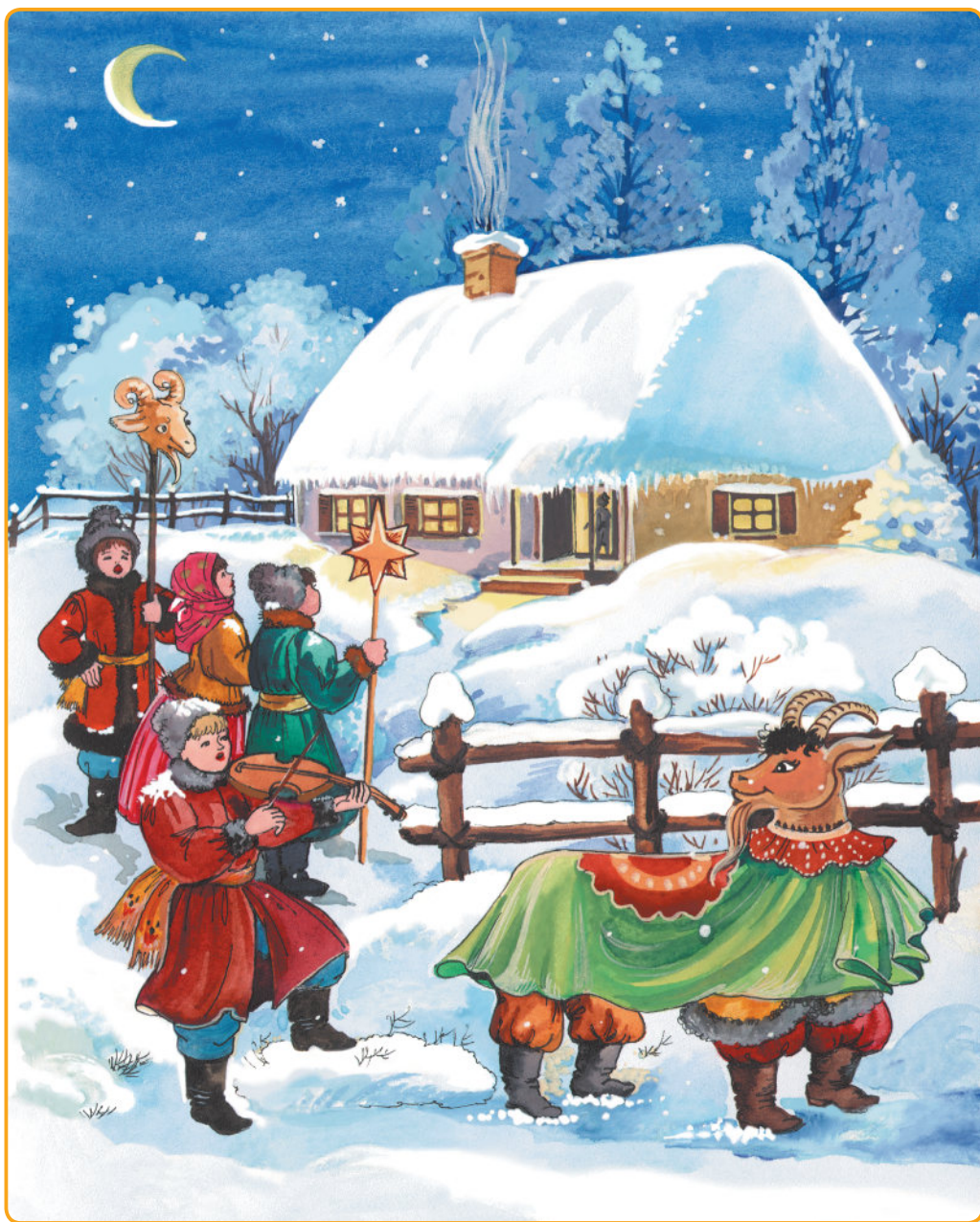

Іринка

Сергійко

У яких новорічних костюмах на святі будете ви?

1 Розгляньте малюнок.

Розкажіть за малюнком про народні звичаї.
Як у вашій сім'ї святкують Різдво і старий Новий рік?

2

Щедрівочка щедрувала,
Під віконце підбігала,
У бабусі питала:
— Що, бабусю, напекли?
Якщо з сиром пироги —
Не щипайте, не ламайте,
А по цілому давайте!

Які щедрівки й колядки знаєте ви? Розкажіть.

3

Пригадайте, як ще взимку розважаються діти.
Розгляньте малюнки. Розкажіть про веселу гру в сніжки.

1

Розгляньте малюнки. Яка це казка?

Складіть речення до малюнків.

2

Вивчіть напам'ять.

— Я коза-дереза,
За три копи куплена,
Півбока луплена.
Тупу-тупу ногами,
Сколю тебе рогами,
Ніжками затопчу,
Хвостиком замету,—
Тут тобі й смерть!

Розіграйте в класі розмову зайчика з козою.

3

Гра «Хто більший?».

1 Розгляньте малюнки.

Розкажіть за малюнками, що сталося.
Опишіть хлопчика та сніговика.

2

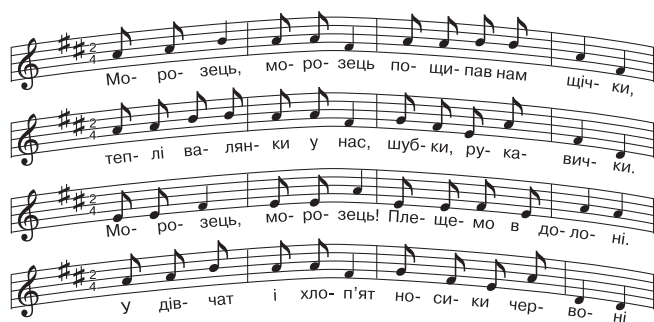

Вивчіть напам'ять. Співайте.
Пригадайте пісні та вірші про зиму.

МОРОЗЕЦЬ

Слова Грицька Бойка

Музика Іди Шайкіс

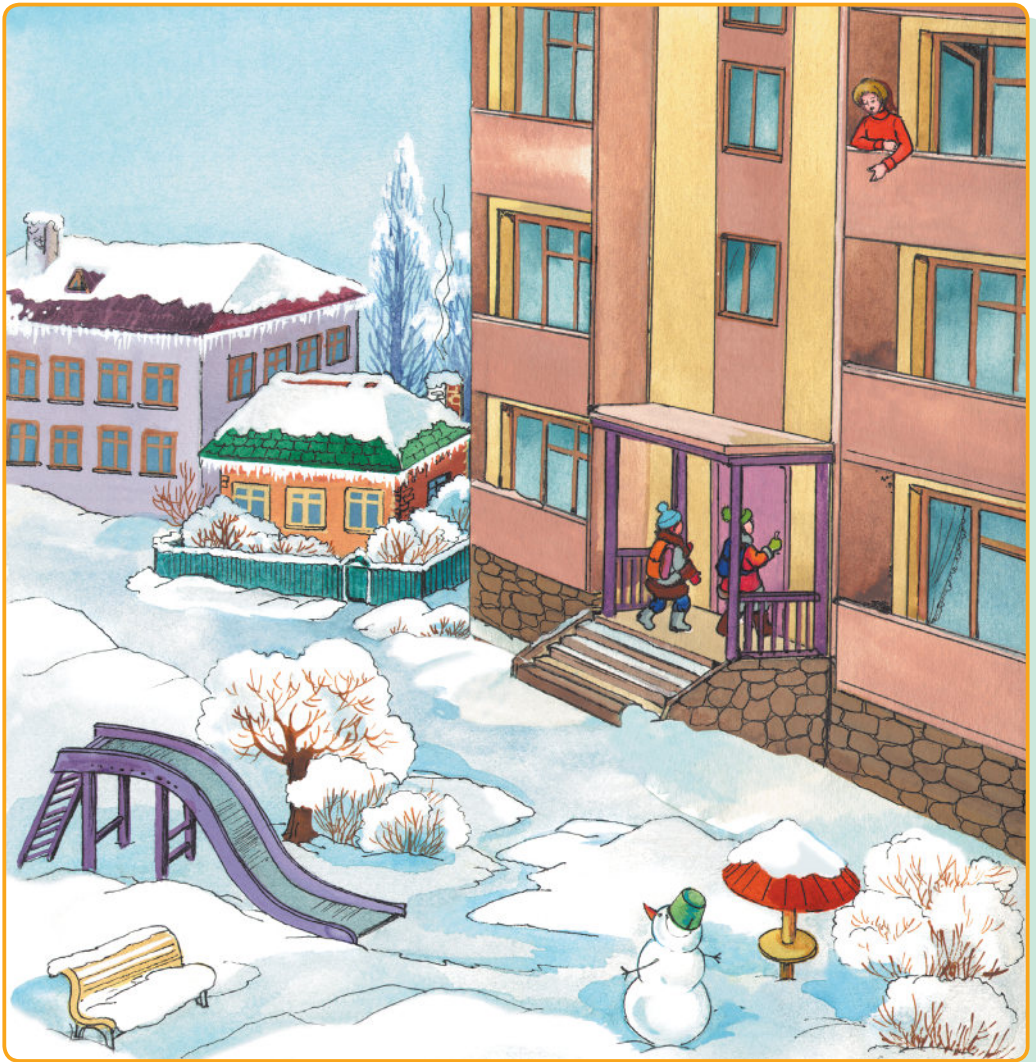
Морозець, морозець
Пощипав нам щічки.
Теплі валянки у нас,
Шубки, рукавички.
Морозець, морозець! —
Плещемо в долоні.
У дівчаток і хлоп'ят
Носики червоні.

1

Розгляньте малюнок.

одноповерховий	під'їзд	паркán
двоповерховий	схóдинки	дитяча гíрка
багатоповерховий	міський двір	лáвка

Розкажіть, де живуть діти. Що є у дворі?
Що робили діти у дворі?

2

БУДИНОК КАЗКОВИЙ, П'ЯТИПОВЕРХОВИЙ

У лісі під ялицею,
Над річкою-бистрицею,
Будинок є казковий,
Багатоповерховий.

Стоїть він серед зелені
Із давньої пори,
Всі поверхи заселені
Від низу до гори...

Наталя Забіла

Хто живе в казковому будинку? На якому поверсі?

└ _____ .

3 Гра «Добери пару».

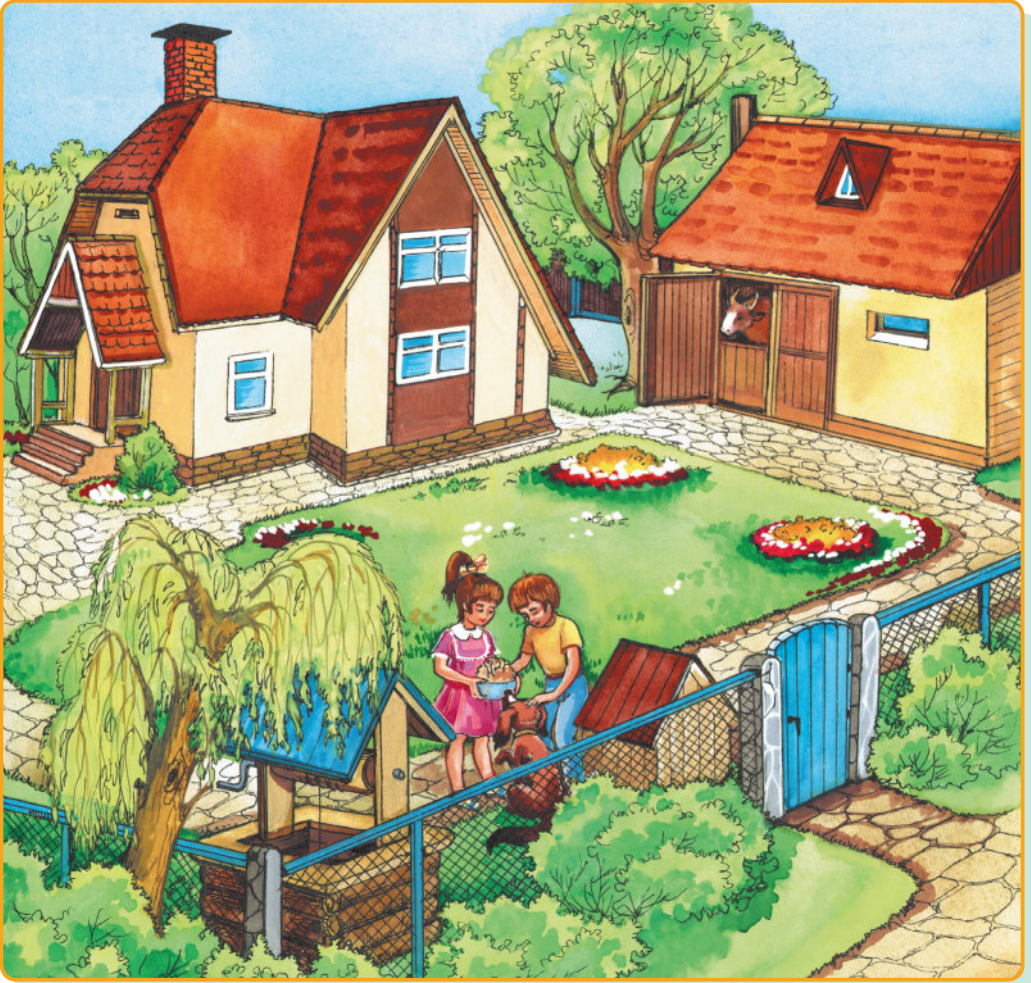

Продовжте гру. Називайте слова з протилежним значенням.

1

Розгляньте малюнок.

сільське

дах

хвіртка

колódязь

подвір'я

димáр

огорóжа

ста́йня

га́нок

порі́г

бу́дка

хлі́в

Опишіть за малюнком подвір'я та будинок.

Де живе ви: у місті чи в селі?

Розкажіть про свій дім і подвір'я.

2

Вивчіть вірш напам'ять. Розкажіть.

НАША ХАТА

Я люблю свою хату,
І подвір'я, й садок,
Де і сонця багато,
І в жару — холодок.

Все для мене тут рідне:
Стіни — білі, як сніг,
І віконце привітне,
І дубовий поріг.

Іван Гнатюк

3

Гра «Гавчик стереже будинок».

Продовжте гру.

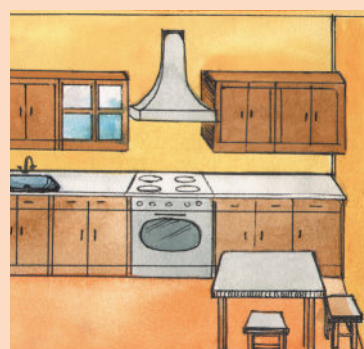
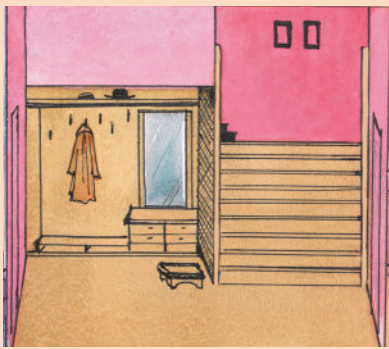
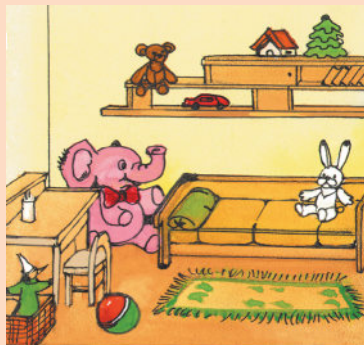
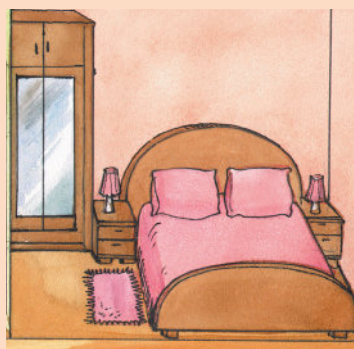
1

Розгляньте малюнок.

Скільки кімнат у квартирі? Назвіть їх.

Для чого потрібна кожна кімната?

передпóкій, перéдня
дитяча кімнáта

кúхня
вáнна

спáльня
вітáльня

2

ЛІЧИЛКА

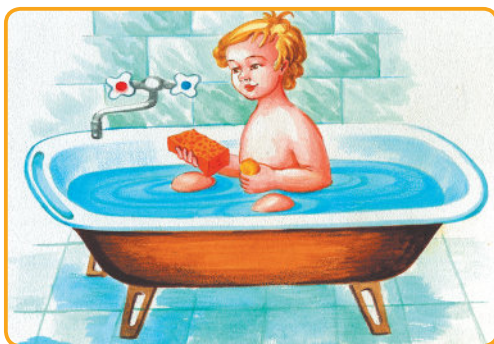
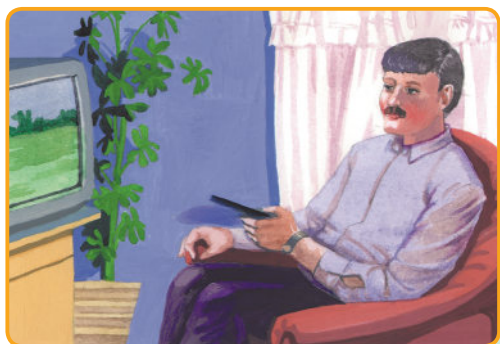

Раз, два, три, чотири.
 Порахуй, що є в квартирі.
 Кухня — раз. Там є газ.
 Ігрова — це вам два.
 Три — вітальня
 І чотири — спальня.
 Раз, два, три, чотири.
 Ось що є у нас в квартирі.

Ольга Коваленко

Скільки кімнат у вас удома? Назвіть їх.

3 Гра «Хто в якій кімнаті?».

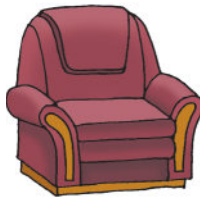
1 Розгляньте малюнок.

2 Запам'ятайте. Говоріть правильно.

вішалка

крісло

дзеркало

полічка

кілим

годинник

3 Поверніться до першого завдання. Розкажіть за малюнком, яка це кімната. Що в ній є? Хто в кімнаті? Де вони знаходяться? Що роблять?
Розкажіть, що є у вашій кімнаті.

4 Відгадайте загадки.

Чи не скажеш,
донечко,
що це
за віконечко?
Глянеш
у віконечко,
а там —
друга донечка!

Біля мене
всі шапки знімають.
Хоч не мерзну —
тепло одягають.
Та ніхто
не кличе погуляти —
в коридорі
мушу я стояти.

Петро Ребро

Пригадайте або придумайте загадки про інші речі, які є в кімнаті.

5 Гра «Кожній речі своє місце». Допоможіть Андрійкові прибрати в кімнаті.

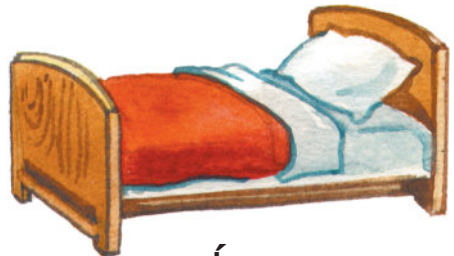
1 Розгляньте малюнок.

2 Запам'ятайте. Говоріть правильно.

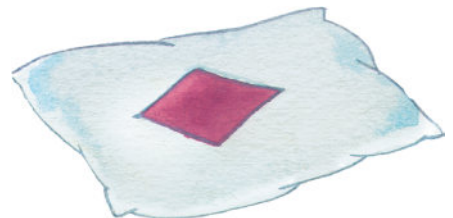
будильник

ліжко

простирадло

кóвдра

3 Поверніться до першого завдання. Розкажіть за малюнком, яка це кімната. Що в ній є? Хто де спить?

4

ЗАХОТИЛА МИЛОЧКА СПАТИ

Захотіла Милочка
Спати,
Кулачками тре
Оченьота.
Зачекай-но, Милочко,
Трішки:
Постелю для тебе я
Ліжко.
Покладу тебе
Й заспіваю:
— Люлі-люлі-люлечки,
Баю!

Грицько Бойко

Розкажіть, як мама стелила ліжко для Милочки.

5

Гра «Чого не вистачає?».

1 Розгляньте малюнок.

2 Запам'ятайте. Говоріть правильно.

прáска

мікрохвильовá піч

пилосóс

прáльна машíна

3 Поверніться до першого завдання. Розкажіть за малюнком, яка техніка допомагає в домашніх справах. Які електричні прилади є у вас удома?

4

Повторіть.

ПРАСУВАЛЬНИЦЯ

У Параски — гарна праска.

Попрасує все Параска.

Чисті платтячка — лялькам,

А нові хустинки — нам!

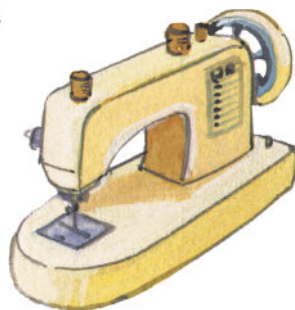
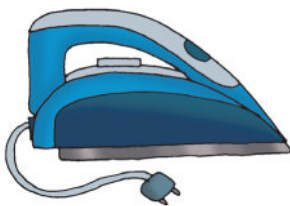
Інна Кульська

Що робила Параска за допомогою праски?

5

Гра «Що для чого?».

ТЕМАТИЧНИЙ СЛОВНИЧОК

Шкóбла — школа

Урок 1

áктова зáла — актовий зал
їдáльня — столовая
роздягáльня — раздевалка
спортівний зал — спортивный зал

Урок 2

вітáтися — здороватсья
дівчинка — девочка
діти — дети
дóброго рáнку — доброе утро
до побáчення — до свидания
знайóмитися — знакомиться
пробáчте — извините
ученіця — ученица
úчень — ученик
учітелька — учительница
хлóпчик — мальчик
школя́р — школьник
школя́рка — школьница

Урок 3

відповідáти — отвечать
запітувати — спрашивать
малювати — рисовать
по́яснювати — объяснять
рахувáти — считать
слúхати — слушать
співáти — петь

Урок 4

вікно́ — окно
ганчі́рка — тряпка
двері́ — дверь
до́шка — доска
квіти́ — цветы
крéйда — мел
підвіко́ння — подоконник
підло́га — пол
по́лиця — полка

стілець — стул
ша́фа — шкаф

Урок 5

гúмка — резинка
зо́шит — тетрадь
олівець — карандаш
навча́льне прила́ддя — школьные принадлежности
пéнзлик — кисточка
підру́чник — учебник
фа́рби — краски

Урок 6

бігати — бегать
бі́тися — драться
відпочивáти — отдыхать
гра́ти, гра́тися — играть
дзвіно́к — звонок
перéрва — перемена
розмовля́ти — разговаривать
стриба́ти — прыгать
чергува́ти — дежурить
штовха́ти — толкать

Роди́на — семья

Урок 8

бабу́ся — бабушка
батькі́ — родители
дити́на — ребёнок
діду́сь — дедушка
дочка́ — дочь
малю́к — малыш
ону́к — внук
ону́ка — внучка
та́то — папа

Урок 9

відві́дувати — посещать, навещать
дарувáти — дарить
допомага́ти — помогать
запітувати — спрашивать

зустріча́ти — встречать
 іти́ — идти
 піклува́тися — заботиться
 поверта́тися — возвращаться
 турбува́тися — заботиться
 хвилюва́тися — волноваться

Урок 11

витира́ти — вытирать
 готува́ти — готовить
 заміта́ти — подметать
 мити́ — мыть
 пекти́ — печь
 по́суд — посуда
 прасува́ти — гладить
 пра́ти — стирать
 прибира́ти — убирать
 ремонтува́ти — ремонтировать
 спра́ви — дела

Урок 12

годува́ти — кормить
 до́ти — доить
 дрóва — дрова
 пиля́ти — пилить
 рубáти — рубить

Урок 13

вечеря́ти — ужинать
 виконува́ти — выполнять
 диві́тися — смотреть
 додóму — домой
 завда́ння — задание
 застеля́ти — застилать
 ляга́ти — ложиться
 обіда́ти — обедать
 одяга́тися — одеваться
 навча́тися — учиться
 прокида́тися — просыпаться
 робі́ти зарядку — делать зарядку
 сніда́ти — завтракать

Урок 14

го́лка — игла
 майструва́ти — мастерить

но́жиці — ножницы
 пі́лка — пила
 плесті́ — вязать
 різа́ти — резать
 соки́ра — топор
 струга́ти — стругать
 цвях — гвоздь

Урок 15

будіве́льник — строитель
 воді́й — водитель
 ку́хар — повар
 ліка́р — врач
 перука́р — парикмахер
 продаве́ць — продавец
 шахта́р — шахтёр
 шва́чка — швея

Урок 16

ла́гідний — нежный
 му́жній — мужественный
 працьові́тий — трудолюбивый
 розу́мний — умный
 сі́вий — седой
 старі́й — старый

Дру́жба — дружба

Урок 17

будува́ти — строить
 гі́рка — горка
 го́йдалка — качели
 гойда́тися — качаться
 гра́ти у квача́ — играть в квача
 ді́м — дом
 ката́тися — кататься
 м'яч — мяч
 пі́жмурки — жмурки
 розва́ги — развлечения
 хова́тися — прятаться
 ша́хи — шахматы
 шука́ти — искать

Урок 18

ведме́дик — медвежонок
 дзі́га — юла

залізни́ця — железная дорога
іграшка — игрушка
ко́нячка — лошадка
ку́лька — шарик
ля́лька — кукла
паропла́в — пароход
по́тяг — поезд
прапо́рець — флажок
чо́вник — лодочка

Урок 20

бу́дь ла́ска — пожалуйста
ввічли́вість — вежливость
дозво́ль — позволь
дя́кувати — благодарить
ви́бач — извини
спаси́бі — спасибо

Урок 21

де́нь наро́дження — день рожде-
ния
запро́сити — пригласить
подару́нок — подарок
привіта́ти — поздравить
пригоща́ти — угостить
побажа́ти — пожелать
святкува́ти — праздновать
свя́то — праздник

Осінь — осень

Урок 23

ве́ресень — сентябрь
відліта́ти — улётать
восе́ні — осенью
достига́ти — созревать
до́щ — дождь
жо́втень — октябрь
збира́ти — собирать
калю́жа — лужа
листопа́д — ноябрь
лі́стя — листья
хма́ра — туча

Урок 24

бу́ряк — свёкла
га́рбу́з — тыква
горо́д — огород
карто́пля — картофель
каву́н — арбуз
кри́п — укроп
кукуру́дза — кукуруза
мо́рква — морковь
огіро́к — огурец
пе́рець — перец
рослі́на — растение
со́няшник — подсолнух
цибу́ля — лук
часни́к — чеснок

Урок 25

абрико́са — абрикос
а́грус — крыжовник
ожі́на — ежевика
полу́ниця — клубника
по́річка — красная смородина

Урок 26

бі́лий — белый
жо́втий — жёлтый
зелéний — зелёный
ко́лір — цвет
о́вочі — овощи
ора́нжевий — оранжевый
черво́ний — красный

Урок 27

маслю́к — маслёнок
опе́ньок — опёнок
печери́ця — шампиньон
підберезник — подберёзовик
сирої́жка — сыроежка

Урок 28

гіркі́й — горький
смачни́й — вкусный
солодкі́й — сладкий
солони́й — солёный

Людина — человек**Урок 29**

бровá — бровь
 волóсся — волосы
 живіт — живот
 коліно — колено
 лікоть — локоть
 ніс — нос
 обліччя — лицо
 óко — глаз
 підборіддя — подбородок
 плечé — плечо
 спіна — спина
 чолó — лоб
 шія — шея
 щокá — щека

Урок 30

гладити — гладить
 долóня — ладонь
 лівий — левый
 ніготь — ноготь
 палець — палец
 плéскати — хлопать
 тримáти — держать

Урок 31

óдяг — одежда
 плáття — платье
 светр — свитер
 сорóчка — рубашка
 спідніця — юбка
 сукня — платье
 хустка — платок
 шкарпéтки — носки
 штані — брюки

Урок 32

босоніжки — босоножки
 взувáтися — обуваться
 взуття́ — обувь
 гумові — резиновые
 кросівки — кроссовки
 розв'язувати — развязывать

роззувáтися — разуваться
 та́пки — тапочки
 череві́ки — ботинки
 чо́боти — сапоги

Урок 34

вишивáнка — вышитая рубашка
 вінóк — венок
 кепта́рик — меховая безрукавка
 намісто — бусы
 па́сок — пояс
 стрічка — лента

Урок 35

гу́дзик — пуговица
 засті́бати — застёгивать
 кишéня — карман
 ко́мір — воротник
 шарова́ри — шаровары

Лічба́ — счёт.**Дні тижня — дни недели****Урок 36**

вісім — восемь
 дев'ять — девять
 п'ять — пять
 сім — семь
 чоти́ри — четыре
 шість — шесть

Урок 37

вівто́рок — вторник
 неділя — воскресенье
 понеділок — понедельник
 п'ятни́ця — пятница
 середá — среда
 субо́та — суббота
 четве́р — четверг

Урок 38

післязáвтра — послезавтра
 позавчо́ра — позавчера
 сьогодні́ — сегодня
 учо́ра — вчера

Зима — зима

Урок 40

бурулька — сосулька
грудень — декабрь
завірюха — вьюга
крига — лёд
кучугура — сугроб
лютий — февраль
січень — январь
хуртовина — метель

Урок 41

ключка — клюшка
ковзані — коньки
санчата — санки

Урок 42

дзвіночок — колокольчик
зірка — звезда
ліхтарик — фонарик
Новий рік — Новый год
хлопавка — хлопуща
цукерка — конфета
ялінка — ёлка

Урок 43

колядка — колядка
колядувати — колядовать
посівати — посыпать
Різдво — Рождество
щедрівка — щедровка
щедрувати — щедровать

Поміщення — квартира, жилище

Урок 46

будінок — дом
двір — двор
двоповерховий — двухэтажный
міський — городской
паркán — забор
під'їзд — подъезд
поверх — этаж
сходінки — ступеньки

Урок 47

га́нок — крыльцо
дах — крыша
димар — труба
колодязь — колодец
огоро́жа — изгородь
подві́р'я — двор
порі́г — порог
сі́льський — сельский
хві́ртка — калитка
хлі́в — хлев
ста́йня — конюшня

Урок 48

ва́нна — ванная
дитя́ча — детская
віта́льня — гостиная
кімна́та — комната
передпо́кій — прихожая
перéдня — прихожая

Урок 49

вішалка — вешалка
годинник — часы
дзеркало — зеркало
кі́лим — ковёр
крі́сло — кресло

Урок 50

ко́вдра — одеяло
лі́жка — кровать
матра́ц — матрац
простира́дло — простыня

Урок 51

пилосос — пылесос
пра́льна маши́на — стиральная
машина
пра́ска — утюг
микрохвильова́ піч — микровол-
новая печь
швейна маши́на — швейная ма-
шина

ЗМІСТ

1. Школа. Експурсія школою	4	27. Гриби	56
2. Знайомство. Привітання . .	6	28. Повторюємо. Який, яка, яке, які?	58
3. Урок	8	29. Людина. Частини тіла . . .	60
4. Клас	10	30. Частини тіла	62
5. Навчальне приладдя	12	31. Одяг	64
6. На перерві	14	32. Взуття	66
7. Повторюємо	16	33. Одяг і взуття	68
8. Родина. Моя сім'я	18	34. Національний одяг	70
9. Родинні стосунки.	20	35. Повторюємо. <i>На кому?</i> <i>На чому?</i>	72
10. Українські народні казки. «Курочка Ряба»	22	36. Лічба. Дні тижня	74
11. Домашні справи	24	37. Дні тижня	76
12. Домашні справи	26	38. Дні тижня	78
13. Режим дня. Вимова слів умиває[ц':а], умиває[с':а]	28	39. Повторюємо.	80
14. Інструменти	30	40. Зима. Природа взимку .	82
15. Професії.	32	41. Зимові розваги.	84
16. Повторюємо.	34	42. Новий рік	86
17. Дружба. Дитячі розваги. 36		43. Народні звичаї	88
18. Іграшки	38	44. Українські народні казки. «Коза-дереза»	90
19. Українські народні казки. «Колобок»	40	45. Повторюємо. Ой весела в нас зима	92
20. Ввічливість і дружба	42	46. Помешкання. Будинок і подвір'я	94
21. День народження.	44	47. Будинок і подвір'я. Чітка вимова дзвінких приголосних звуків . .	96
22. Повторюємо. Уживання слів <i>на, за, під.</i>	46	48. Квартира.	98
23. Осінь. Природа восени .	48	49. У кімнаті.	100
24. Городні рослини.	50	50. У спальні	102
25. Фрукти та ягоди.	52	51. Побутова техніка	104
26. Овочі та фрукти. Кольори	54		

Відомості про користування підручником

№ з/п	Прізвище та ім'я учня / учениці	Навчальний рік	Стан підручника	
			на початку року	в кінці року
1				
2				
3				
4				
5				

Навчальне видання

КОВАЛЕНКО Ольга Миколаївна
ТЕЛЬПУХОВСЬКА Юлія Миколаївна

«УКРАЇНСЬКА МОВА»
підручник для 1 класу закладів загальної середньої освіти
з навчанням російською мовою
(у 2-х частинах, з аудіосупроводом)
(Частина 1, з аудіосупроводом)

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Видано за рахунок державних коштів. Продаж заборонено.

Редактор *І. В. Єфімова*. Помічник редактора *Ю. В. Завгородня*. Технічний редактор *А. В. Пліско*.
Художнє оформлення *В. І. Труфен*. Коректор *Н. В. Красна*.

В оформленні підручника використані зображення,
розміщені в мережі Інтернет для вільного використання

Підписано до друку 15.08.2018. Формат 70х100/16. Папір офсетний.
Гарнітура Журнальна. Друк офсетний. Ум. друк. арк. 9,10. Обл.-вид. арк. 8,7.
Тираж 19962 прим. Зам. № 1208-2018/1.

ТОВ Видавництво «Ранок»,
вул. Кібальчича, 27, к. 135, Харків, 61071.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 5215 від 22.09.2016.
Адреса редакції: вул. Космічна, 21а, Харків, 61145.
E-mail: office@ranok.com.ua. Тел. (057) 719-48-65, тел./факс (057) 719-58-67.

Підручник надруковано на папері українського виробника

Надруковано у друкарні ТОВ «ТРИАДА-ПАК»,
пров. Сімферопольський, 6, Харків, 61052.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 5340 від 15.05.2017.
Тел. +38 (057) 703-12-21. E-mail: sale@triada.kharkov.ua

**Державний
Прапор
України**

**Державний
Герб України**

Державний Гімн України

Слова Павла Чубинського
Музика Михайла Вербицького

Ще не вмерла України і слава, і воля,
Ще нам, браття молодії, усміхнеться доля.
Згинуть наші воріженьки, як роса на сонці.
Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці.

Приспів:

Душу й тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми, браття, козацького роду.

УКРАЇНСЬКА МОВА

1 клас. Частина 1

Особливості підручника:

- ◆ сучасний дизайн і доступний стиль викладу навчального матеріалу
- ◆ комплексний підхід до формування мовленнєвої компетентності учнів
- ◆ чітке визначення словникового мінімуму для засвоєння на кожному уроці
- ◆ сприйняття нового слова в єдності його значеннєво-сислової, усної та графічної форм
- ◆ використання літературного матеріалу для слухання, читання і спостереження граматичних явищ
- ◆ створення комунікативних ситуацій на основі життєвого досвіду учнів
- ◆ активне залучення першокласників до дидактичних ігор

Інтернет-підтримка дозволить:

- прослухати навчальний матеріал з супроводом відеоряду
- ознайомитися з додатковими матеріалами до уроків

ВИДАВНИЦТВО
РАНОК

ISBN 978-617-09-4415-3

Інтернет-підтримка
interactive.ranok.com.ua

